

JOSIP TUREN:

Planica.

anski in letošnji »Zvončkov« letnik prinaša planinsko pripovedko o Koclju, ki se zanj zanima toliko čitateljev po naši lepi domovini. Da pa spoznate tudi kraj, kjer je Kocelj trikrat komaj ubežal grenki smrti, prinaša današnji »Zvonček« sliko in opis prekrasne Planice, kjer se vrši tista povest in se bo nemara završila vsem po godu.

Zadnja postaja gorenjske železnice v Jugoslaviji je le neznatna, zapuščena kolibica, ki nosi napis »Planica«. Otožna je okolica okrog in okrog, kakor da žaluje v težki bolesi. In ni čudno. Niti par korakov od postajice je že laška meja, od koder se ti porogljivo reže naši največji sovražniki— Lahi. Žalost zapeče tudi tebe v srcu, da se obrneš po kolovozni poti proti smrekovemu gozdu, proti skalnatim, visokim in s snegom posutim goram, ki kipé na obeh straneh dolinice v jasno planinsko nebo.

Ko prehodiš molčeči gozd, stopiš na planotico, ki je vsa divja, s skalami in prodom zasuta. Divje kipi na obeh straneh orjaško, razsekano, razrito skalovje, koder raste le tu pa tam pokvečen, pritlikav borovec, ki mu neprestano groze divji plazovi, da ga odnesejo v dolino. Na levi štrli proti solncu zapuščeni Vitranec (1631 m), dom pravljичnega sodnika, ki domuje pod vrhom v Črni lopi. Vitranca se drži divji Ciprnik in Sleme (1911 m); tik za Slemenom pa raztegnjeno stoji snežna, ogromna Mojstrovka (2332 m). Dolinico zapira z navpičnimi stenami orjaški Jalovec (2643 m), čigar vrh se ostro dviga iznad širnih snežišč. Na desni se razteza kraj vse dolinice škrbasta Ponca (2272 m), polna divje planinske krasote.

Prebredli smo gosti gramoz in smo stopili kar nenadoma na širno, zeleno planino, ki sega skoro do samih snežišč pod Jalovcem. Planina je samotna in zapuščena; le tam sredi stoji osamljena, napol zidana bajta, ki je pa brez prebivalcev. Smrtna tišina se razprostira nad vsem zagorskim svetom. Le od nekod z desne strani prihaja zamolklo, težko bobnenje, podobno oddaljenemu gromu. In gremo za tem bobnenjem in pridemo do gorskega potoka, ki se vali kraj planine med skalovjem in razmetanim kamenjem. — »Sava, Sava!« zakličemo veseli in se napotimo po strmi stezi, ki nas vodi med pečinami in po pečinah kvišku tik ob gorskem potoku, bobnečem preko visokih skal proti dolini. Splazimo se skozi razpoko in kar nenadoma stojimo na gladki skali kraj vrelca, ki bruha iz ozke razpoke svojo ledenomrzlo, sinjo vodo. — Tu je izvir Save, naše zveste Jugoslovenke, ki se niti za ped noče dotak-

niti tujega ozemlja. O, in že zaradi nje izvira je Planica slavna in bi bila dolžnost vsakega Jugoslovena, da poroma k zibelki naše najmiljeje, najzvestejše Jugoslovenke.

Ko se zadosti nadivimo Savinemu izviru, se splazimo nazaj na planino. Tam pa se udobno zlekne po trati in motrimo strašno, a vendar veličastno skalovje naših snežnikov, ki so bili vedno in bodo večno

naša last. Prijetno nas ogreva solnce; nebo se smeje nad nami v najčistejši planinski boji; večni sneg se leskeče pred nami in krog in krog tišina, ki jo zmoti le tu pa tam hripavi krik samotnega jastreba preganjajočega se med nemim skalovjem. In le enkrat ali pa dvakrat zagledamo čredo divjih koz, ki se je pripasla skoro tik do nas. A mahoma nas zagleda — presunljiv brlitzg... in vsa čreda izgine kakor veter med skalnatimi razpokami. No, nam ni dosti mar za divje koze; s čvrstimi grli zapojemo našo pesem. In pesem odmeva od skale do skale in kar nenadoma grmi po vsej dolinici, kakor da jo poje tisoč

glasov. Pa je le jek, ki se odbija stoglasno od nemih sten, ki so oživele, kakor da jih je prebudila naša pesem iz tisočletnega zakletja.

Bratci, ko pride pomlad ali poletje, hajdite v Planico! Nikomur ne bo žal in nikogar ne bo več sram, da še ni videl zibelke najzvestejše Jugoslovenke — naše divne Savel!

Putka izvalila racke . . .

*Putka izvalila racke
in belila si glavó,
kje za te širokotacke
strehe in jedi dobó.*

*Vse narobe putki hodi:
preneroden je drobiž!
Pa zaide z družbo k vodi —
zdaj je šele pravi križ.*

*Racke splavajo po vodi,
mater zaboli srce,
gor in dol po bregu blodi,
skoro ji ob pamet gre.*

Fr. Ločniškar.

Petelinček — zlatorinček.

*Petelinček — zlatorinček,
vrti, vrti zlati mlinček,
sto cekinov nam namelji,
zlatih pipic sto pripelji!
Petelinček — kikirli,
gosti bomo vse ti dni.
Petelinček — zlatorinček,
vrti, vrti zlati mlinček,*

*melji sanje nam krilate,
melji hišice nam zlate!
V hišicah se ded nam smeje,
pravlјice srebrne šteje,
zvrhan košek jih ima,
vsakemu jih tisoč da.
Petelinček — kikirli,
zdaj povej nam, kje si ti?*

Josip Vandot.

